

9.3.2015

Toimintaohje suunniteltaessa munuaisensiirtoa elävältä luovuttajalta

Luovuttajan ja vastaanottajan kriteerit perustuvat tuoreeseen kansalliseen suositukseen (Mäkelä S ym, Munuaissiirto elävältä luovuttajalta: luovuttajan ja vastaanottajan kriteerit, Duodecim 2013; 129:1893)

1. Elävän luovuttajan munuaisen saajan tulee olla tutkittu ja todettu siirtokelpoiseksi. Mikäli herää epäily saajan soveltuvuudesta siirtoon elävältä luovuttajalta (FSGS tai muu mahdollisesti uusiva tauti siirteessä tms), pyydetään tekemään paperikonsultaatio Elinsiirtotoimistoon.
2. Mikäli alustavassa keskustelussa ei tule ilmi estettä munuaisen luovutukseen (veriryhmä, suppeat anamnestiset tiedot), saajaa hoitava nefrologinen yksikkö tekee lähetteen munuaisluovuttajan tutkimuksiin luovuttajan asuinpaikan mukaiseen nefrologiseen yksikköön. Luovuttajan tutkimukset ovat ilmaisia tutkittavalle. Saajan nefrologisen yksikön tulee olla tietoinen tutkimusten etenemisestä, joten luovuttajaa tutkivan tahon tulee olla yhteydessä saajaa hoitavaan yksikköön.
3. Luovuttajaehdokas kutsutaan luovuttajan nefrologiseen yksikköön vastaanotolle, ja määritetään edeltävästi tarvittavat vaiheen 1 verikokeet (kts liite). Ristikoevastaus ja kudossopivuuslausunto toimitetaan aina SPR Veripalvelusta tiedoksi myös Elinsiirtotoimistoon. Hoitavien lääkärien täytyy informoida sekä luovuttajaa että saajaa tietojen siirrosta Elinsiirtotoimistoon, ja tutkimukset voidaan tilata vain heidän luvullaan
4. Mikäli vastaanotolla tai laboratoriokokeissa ei tule esiin estettä munuaisen luovutukseen, tilataan loput tutkimukset (vaihe 2). Mikäli saaja on munuaisensiirtolistalla odottamassa siirtoa aivokuolleelta luovuttajalta, on tässä vaiheessa viimeistään saaja otettava pois siirtolistalta. Mikäli herää epäily luovuttajan kelpoisuudesta, tehdään kirjallinen paperikonsultaatio Elinsiirtotoimistoon ennen vaiheen 2 tutkimuksia. Tässä konsultaatiossa oltava myös riittävät tiedot munuaisen saajasta.
5. Kun kaikki tarvittavat tutkimukset on tehty, eikä estettä ole tullut esiin, lähetetään Elinsiirtotoimistoon tiivis yhteenveto (yksi A4) luovuttajan tutkimuksista (ja täytetty tarkistuslista) ja rtg-kuvat siirretään HUS:iin sähköisesti, yhdessä vastaanottajan tietojen kanssa (ensi-ilmoitus, sekä yhteenveto sairaushistoriasta ja tehdyistä tutkimuksista).
Huom! Aiemmasta poiketen: mikäli ei tule esiin suhteellista tai ehdotonta estettä munuaisen luovutukseen, ei Elinsiirtotoimistoon tarvitse olla yhteydessä kuin vasta siinä vaiheessa kun sekä luovuttajan että saajan kaikki tutkimukset on tehty.
6. Leikkausaika pyritään järjestämään 3 kk kuluessa kaikkien tietojen saapumisesta. Valviraan toimitettaviin tietoihin tarvitaan sekä luovuttajan että saajan virkatodistukset, sekä alkuperäinen psykiatrian erikoislääkärin allekirjoittama lausunto.
7. Lain mukaan elinluovuttajan terveydentilaa on seurattava elinluovutuksen jälkeen. Vähimmäisvaatimus seurantaan on munuaistoiminnan (krea), virtsanäytteen, verenpaineen, ja sokeritasapainon arvio 3kk ja 1v kuluttua luovutuksesta, ja sen jälkeen vähintään 5 vuoden välein. Seuranta tapahtuu luovuttajan nefrologisessa yksikössä. Luovuttajan seurantatiedot tulee toimittaa Elinsiirtotoimistoon.

Marko Lempinen
Osastonylilääkäri

Iikka Helanterä
Erikoislääkäri

Eero Hartikka
Elinsiirtokoordinaattori

LIITE Tarkistuslista tarvittavista tutkimuksista